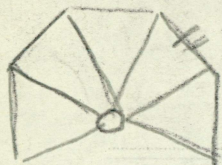

Cerkev znotraj popolnoma prezidana 1907. Na juž.strani prezbiterija je gotška kapela, ohranjeni je vzh. konec z enim enostavnim gotskim oknom. Obok sloni na geom. konzolah. 5 močnih žlebasto od strani profiliranih reber se stika v okrogel žlebasto profiliranem sklepniku z reljefnim hruškastim likom. Šesto (sev. zap) rebro je odbito.

Na sev. steni v ladji je misijonski križ s križanim, ki je dobro delo, nogi vsopredno pribiti. Telo je pojmovano zelo ~~enostavno~~, glava umirajočega nagnjena na desno stran. Če je star je novo polihromiran, če je nov, je dobro delo pod vtisom franč. delavnice.

Nad vhodom v zakristijo je vzidan reljef dopasne Pieta primitivnega dela, mogoče še gotška.

Prezbiterij je povišan iz gotškega, ima pritlični pristrešeni zidec. V osi je ohranjeno v vrhnjem delu enotno dovdelno gotsko okno zelo stregih profilov

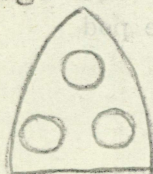
Zgodnje oblike, mogoče še 14.stol.

V juž. zunanjsčini ladje so vzidani 4 spomeniki. Del apnenčevega loka z letnico 1596.

Dve dopasni konzoli iz apnenca, primitivnega dela. Ena ima svedraste kodre las, šilasto brado in brke, x levo drži s stegnjenimi prsti, ob pasu desno pa ima s stegnjenimi prsti položeno na prsi.

Dragi iam enake lase kot prvi, obe roki z dlanmi s stegnjenimi prsti položene na prsi in dvodelno šilasto brado.

Peščenčast sklepnik s 4 začetki reber s šilastim ščitom s tremi reljefnimi krogi.

Stele, CXXI, 16.9.1954, str. 39-40.

Valvazor omenja, da je faro sv. Kancijana pri Turjaku ustanovil l.1260 turjski turjaški grof Herbard.

Zg.Danica, 1.1864, str. 19.

7. Oktobra 1370. je omenjen herrn Wolfarten pharrer ze sand Canczian glegen poy Auersperch und der dortigen Pfarrkirche.

Fr. Komatar: Das Schlossarchiv in Auersperg. MNK. XIX. 1906. str. 100.

poročne

Krstne knjige od 1636, druge od 1636, mrliške od 1640 dalje.

Četrta krstna knjiga (1696-1711) pergamentna vezava v lep gotski rokopis.

Na pergamentu tekst iz sv. pisma: "Petri visto. Linteum magnum in quo erant. omnia quadrupedia et serpentina terrae et volatilia coeli - et facta est vox ad eum: Surge Petre occide et manduca..." Pisava je iz 16. stol. (str. 12)

Gradišča okoli Škocjana: Sloka gora, Selo (rimska trdnjava) (=Sedlo). (20)

PO Valvasorju ustanovil faro šk. Herbart Turjaški. (47)

Pravljica o začetku cerkve: Temni bukovi gozdovi so preraščali ta kraj. Love so imeli Turjaški plemiči. Na lovu se je nek plemič izgubil. Prehitela ga je noč. Zverjad je jela tuliti - plemič obljubi v strahu zidati tu cerkev na čast tistemu svetniku, čigar praznik je bil ta dan. Ponoči se mu prikaže sv. Kancijan in ga izpelje iz gošče. Obljube plemič ni pozabil - pozabil je pa lovsko orožje in tam je zidal cerkev. (48)

Leta 1907 smo našli v prezbiteriju pod streho nad srednjim gotičnim oknom letnico 1006. Ni to drzna trditev, da ta letnica znači leto ustanovitve duhovnije? L. 1150 bil tu že beneficiat (Arhiv II. III) (49)

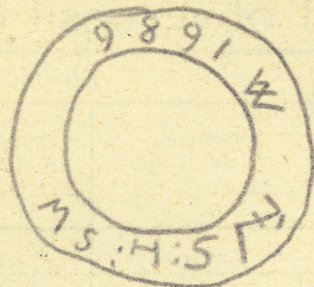
Sklepnik s varijantnim reliefom, ki vzdani danes nad vhodom v zakristijo zunaj (vhod v zvonik) - Podlogar mislil, da gre za 13. postajo križevega pota. Zidarji našli ta relief v zvonikovem zidu, ko so pred leti zvonik prezidavali. Dekan Koblar svetoval, naj se vzida nad stranska vrata (102) V kroniki tudi risba sklepnika.

(V resnici je to poznogotski sklepnik!)

16 75 ↓

Letnica 1675 je bila vklesana na kamnitnem bangerju velikih vrat pri prejšnji cerkvi. Ti bangerji so se vzdali pri vratih mrtvašnice na Škocj. pokopališču leta 1908, ko se je ta postavljala. (109-10)

Na zgornjem robu kamnitnega stebra, katerega votlina služi v cerkvi za nabi-

ralnik, ki stoji za vel. olt. na episteljski strani; vanj dajejo vpeljavke svoje darove. Nabiralnik, kakor razvidno iz leta 1686. (112)

Napis na prtatilu, ki bil na oltarju sv. Janeza v prejšnji farni o. (tam, kjer zdaj sovednica). Portatile je imel udrt grobek. Dal izdelati župnik Balthasar Wurzer leta 1677: Napis BALTHASAR WORTER PRAESBYTER 1677. Ta kamen dal sem vzdati v zunanji cerkv. zid na epist. strani 1.1910 (140 in slika)

1869 v cerkvi prve jaslice na oltarju sv. Janeza Nep. Postavil jih je Mehle. Ljudje jih bili veseli. Stale so samo to leto, potem jih ni bilo do g. verca. (199)

Župnik Kosec je za ž.o. naročil 2 medeninasti stalnici pri Belcu v Št. Vidu nad Ljubljano za 35 fl. Pasar Tratnik posrebril večno luč za 18.fl.6 svečnikov in aspergil in kadilnico za 25 fl.

Isti pasar na novo pozlatil srebrni ciborij za 25 fl. (1.1897)

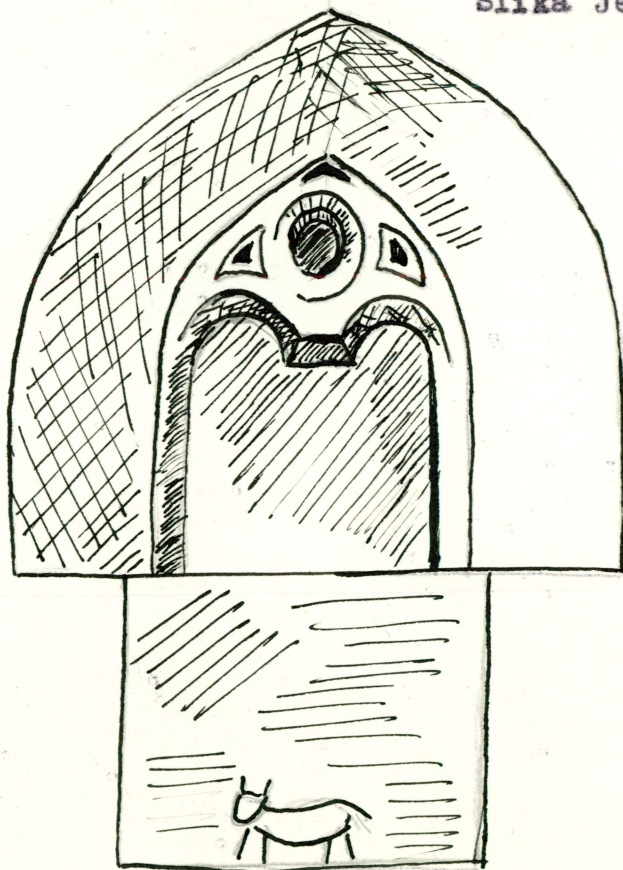
1891 nov kelih s srebrno kupo in pateno izdelal Tratnik 80 fl. Enak kelih tudi na železnici.

Podobar Jontez pozlatil 2 angela pri vel. o. 25 fl. (223)

Čez letnico 1006 v prez. bil omet, na njem naslikana monštranca. Že Steska dvomil v arabske številke in v letnico.

Cerkev bilazidana v gotškem slogu. 5 najhnih got. oken bilo okoli vel. olt. Izledili so jih pri popravi prez. 1907. Ogrodje ene ga okna sedaj vzdano za prez. Od stare gotške cerkve še ohranjena gotska kapelica (krsna), got. sklepnik, ki je xzida sedaj v žagradu, pa bom dal vzdati v cerkev (To je menda tisti z grbom). rameniti oklep, ki obdaja prez. zunaj, in lepo oblikovana kamna (z žlebastim zarezo) katera smo našli v ščipovniku pred vel. olt. vzdana. Sklepnik sedaj vzdan od 1.1910 zunaj na epist. strani o. (231-232 in slike).

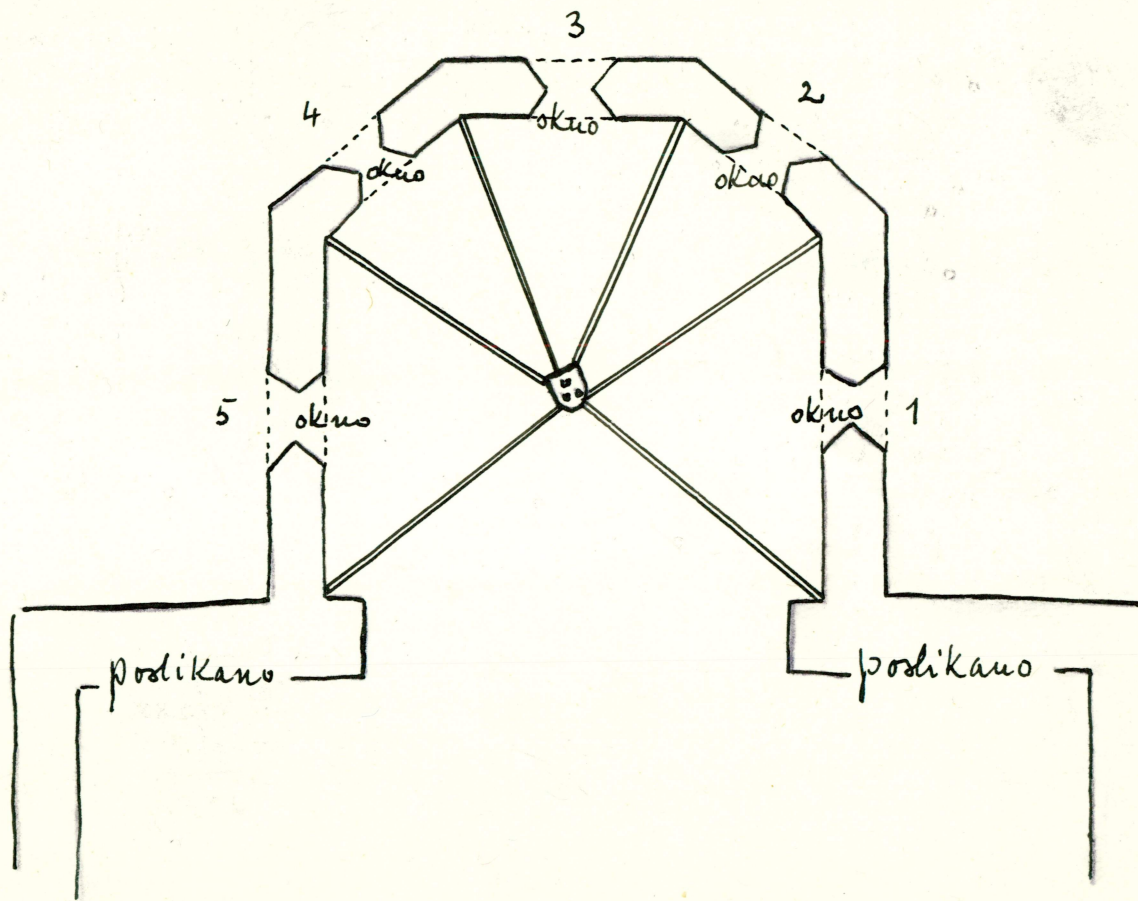
Miza vel. o. bila zidana, spredaj poslikana in spodaj posneta. Vel.o. imel spodaj kamnitno stopnico.Prvotno menzo sem videl, ko smo stari oltar podiral (235)

Slika Jerebova na str. 232 v kroniki.

Okno, ki bilo do 1907 zazidano
v prezbiteriju ob strani. Pod o-
oknom vzdana plošča z turjašk-
kim grbom. Ima nečitljiv napis
bila namreč v cerkvenem tla ku
do 1907.

tloris prezbiterijske stare cerkve - Jerebova risba v kroniki, str. 236

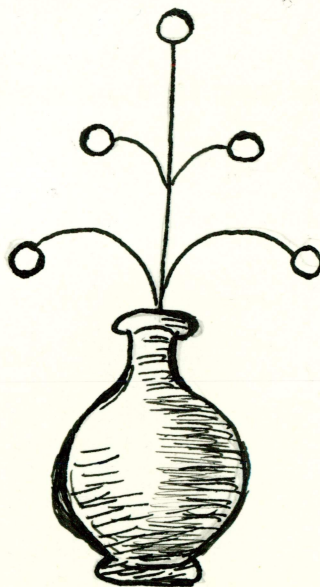
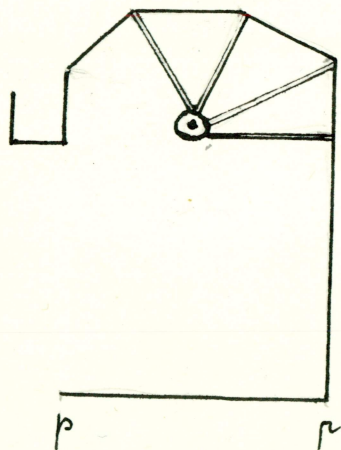
Prezb. bil pri gotski cerkvi ci višji kakor zdaj. Kjer je zdaj prižnica in tam, kjer je zdaj Marijin oltar, opla ništa bila posneta, ampak pravokotna. Na obeh stenah (= slavaločnih) bile slike. Videl sem jih sam, ko se zidarji 1907 prebili vhod za prižnico, oziroma vdolbli nišo za Marijino podobo na nasprotni strani leta 1908) Na epist. steni bil menda naslikan sv. Krištof (?), na evang. morda Marijino ~~xxxxxxxxxxxx~~ obiskovanje. (237 in skice - glej prefoto, rairano). Slikano fresko. Pod to sliko bilo zarezano v zid Anno 1589 HP. (pač podpis obiskovalca). (238)

Krstna kapelica bila vsa poslikana, podobe nerazločne - ker vse nasekano iž večkrat ometano. Kapelici nasprotna stena je bila poslikana z ornamentimi - vazami - cvetlicami. To steno smo popolnoma podrli 1907 zaradi simetrije z nasprotno kapelo. Glej posebno skico na listu 7.

fasada cerkve bila slikana. Slike bile vse s kladivom nasekane, zato nerazločno. Videti bilo čoln na morju, iz čolna pada človek. Ljudje so si sliko razlagali kot "gmajn potop". (239). Videl tudi konsekrac. križe v venoah (po mojem 16. ali 17. stol. Ceve) (239)

Veliki oltar dal narediti župnik Čibašek. Kipar Götzl 1874. Prej njega je župnik podaril cerkvi na Osojniku. Glavnapodoba je bila smrt sv. vane. in tovarišev. Na kamnu je slonel sv. vane. Pri kraji je stal rabelj z mečem, zadaj vaneij in vaneijanila. Slik bila skoraj popolnoma podobna tej sliki ki sedaj v farovski veži, katero sem našel na podstrešju zavrženo. Železniški mežnar pravil, da je bil to bolj temen "mav". Okoli 1870 prišli inženirji iz ljubljane in sliko zelo hvalili. Čibašek, ki mu "žalostna" slika ni bila všeč, naročil slikarju v Kranju sedanjo. (Morá jo "veselo" banalati). Staro sliko dal Čibašek zažgati. = pred 1874 stal v škoc. c. oltar, ki zdaj na Osojniku. Sl bo delo. Izvršil ga, kakor kaže napis (pripis: popravil) Joshe Kushlan Maister und Lukas Urbas keel - von Zirknic, 1833. - To leto izdelani oltar je stal v fajni cerkvi samo 41 let. Za Osojnik sta ga Janez Žužtar in Johan Žnidaršič "umetniško" popravila za Osojnik. - Sv. Štefan in podoba ap. sv. Pavla na solniku je od nekdanjega vel. olt. v Škocjanu, ki bil delan okoli 1600. (242).

Tloris kapelice (krestne). Stena p-r podrtá. Skica vaze, kakršne bile po steni
(risal Jereb v Kroniki, str. 238)

Na evang. strani tik prižnice je stal oltar Mb Brezmadežne. Skico oltarja glej v kroniki (foto!). Slika zdaj obešena nad spovednico, 1910 prenešena v župnišče.

Na listni strani bil o. sv. Andreja, ki zdaj v kapeli poleg krstnice. Podobe za te oltarje - Brezn., sv. Franč Xav., sv. Andreja in sv. Antona Pad. naslikal Val. Metzinger. Posebno krasna je podoba sv. Andreja. (242) (Vse slike, ki bile v župnišču, med vojsko zorele. Danes - 1967 - jih ni več.) (Cevo)

V kapeli na listni strani bil o. sv. R. telesa. Natabli bila naslikana monaštrance, okoli angelske glavice. Oltar bil kupljen pri Sv. Antonu na gdenški rebri. Na vrhu oltarja bila na eni strani podoba sv. Notburhe, na drugi sv. Izidroja. Ob straneh ni bilo stavev. Notburha imela v rzk predpasniku hleboček in v roki steklenico. Stebri olt. bili valoviti, kakor bi bila klinja skakala, ko jih je kopar delal. (243)

V kapeli na evang. strani stal oltar sv. Boštjana in sv. Roka. Kupljen od frančiskanov v Ljubljani, kjer služil kot oltar sv. Monike. Bil lepo kiparsko delo ne planke. Škocjanci vanj postavili podobo sv. Janeza. Imel mnogo okraskov. Od gsinsov so videli buče in perje, vse pozlačeno, 2 stebra sta bila šravfaste, na mizi stal lepo ~~xxxxxx~~ izrezljan tabernakel. - Čibašek dal oba oltarja - sv. R. tel. in sv. Boštjana podreti. Namesto teh je dal ljubljanskemu kiparju Götzlu napraviti za 500 gld. 2 velikaneska stranska oltarja za obe kapeli (40 cm debelina stebra). ~~monozelena~~ barva naslikane ~~ga~~ marmora in kriščeča višnjeva barva sta oblikovali nerodne planke. Namesto olt. sv. Rt. je bil oltar sv. Ane - kip sv. Ane, ki še zdaj v cerkvi, naredil Götzl v Ljubljani in zraven nje 2 kipa sv. Lucije in Barbare - silno slabo delo. Ker sta oba kipa - sv. Ana in v pravi talar in korset oblečeni kip sv. Janeza Nep. stala v tronih, dal Čibašek napraviti za oba trona 2 sliki. (244).

Tabli Janeza Nep. in sv. Ane (zdaj v župnišču) je za stranska oltarja naslikal neki Cecel (sic!) okoli 1860 - bil je organist pri sv. Petru v Ljubljani in 80 let star je še vedno na koru igral. Imel je 3 hčere dobre pevke. 1862 je kipar Götzl renoviral prižnico in oltarja Mb in sv. Andreja za 50 fl.

Za vel. oltarjem napis, ki pove, da je Čibašek sam plačal oltar. "L. 1874 9. avg. Pod častitim gospodom župnikom Antonom Čebašek~~XXXX~~am na svoje stroške napravljen oltar - izdelal Avguštín Götzel podobar in zlatar v Ljubljani. Pomagači Frane Breclnik in Jakob Grum". Oltar stal menda 700 gld. Ko je kipar Götzel podrl stara 2 stranska oltarja, je vzel s seboj stare okraske za model.

L837 (pod župnikom Albrechtom) dobila cerkev lepo fasado (štukature) in portal na 2 kamnitih stebrih. Fasado zidal Jakob Stare in Jožef Stare in Velikih Lipljan.

Isto leto 1837 sta nove klopi hrastove izdelala Matija Pečnik in Jakob Stare ki je bil mizar in zidar in stanoval na Jakobčku v Vel. Lipljanah. Iste klopi deloma še zdaj v cerkvi.

Božji grob stal v kapeli ^{sv} na evang. strani. v Oltarju bila votlina za grob zidana. Imel 2 koloni. Eno od tal gori in eno od oltarne mize. Na zadnji steni bila naslikana 2 angela s simboli trpljenja. Več kot 30 lampic. Kristus v grobu na desko naslikan. Na eni strani pa Adam in Eva, na drugi stari očaki.

Sedanji božji grob izdelal kipar Jontez iz Velikih Lašč. (247)

Križev pot naslikal ~~xxxxxxxxxxxx~~ po Andreju Herrleinu 1841 Jožef E. artner v Ljubljani, ko je bil tu župnik Janez Albrecht. Bil je janzenističen križev pot. Ta je zdaj v Mb cerkvi na železnici. (248)

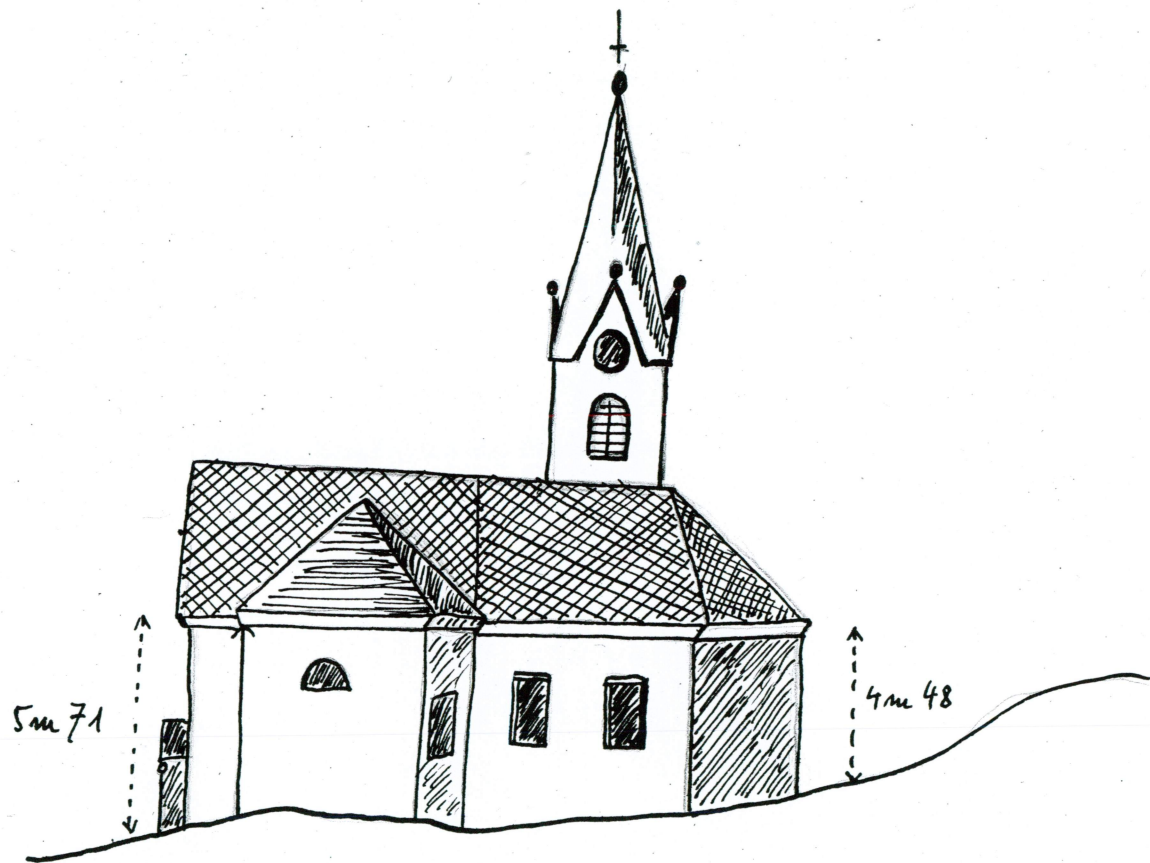
Zvonik bil s začetku spredaj nad vhom, ob strani cerkve so ga s ezidali ca 1800. Povišan 1898 za 1 meter. Streha starega zvonika bila delana na "na banke", "vaupasta je bila" in s škodlami krita. (248)

Orgle 1829, 1862 temeljito popravljen. Omara imela letnico 1700 in 1772. Malahovski, orgl. mojster v Ljubljani popravil. (251)

Izpiski iz župnijske kronike Škocijan pri Turjaku, 1. knjiga do leta 1900. Spisal in dobro ilustriral Janko Jereb, župnik - knjiga je v župnišču. - Cevo 1967.

Kelch v ž.c. v Slovjanu pri Tinfelnu, 1. j. prebna
(dona)

Stara škola S. c. 1906, po župniku Ferencu

Napis na kapelici Wurzerjevi (sv. vriža)

HOCXOPUSWPROWSXOXVIXQXRNDSXWXIXNIXORWFACHXLOCI

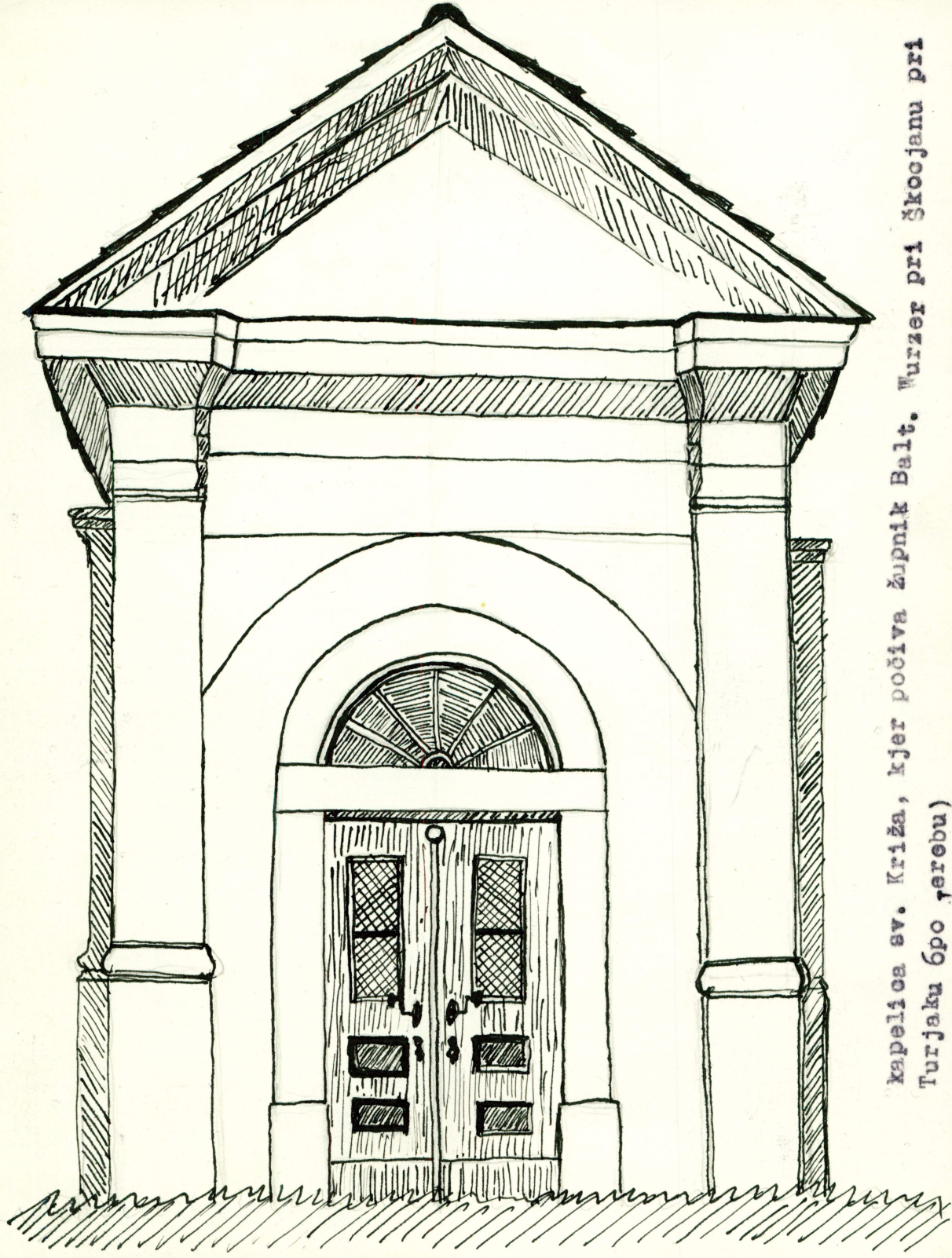
kapelica stoji na farovškem polju

R.N.D. Balthasar Wurzer iunior parochus loci hoc opus pro se suisque
successoribus curavit in anno MDCLXXXVIII (1688) qui obiit Anno MDC=====
die----- mense----- Et deus misericors det ei requiem.

Poleg te plošče v kapeli še drug napisom: Hier liegt begraben mein Seba-
stian Fischiz derzeit Verwalter zu Auersperg - Meines Anna Maria eheliche
Zeigestochterle - Ana Verasia geboren a. 1677 und 31.jul. des 1678 wederum
den in Gott verschieden Ehwirten.

Napis iz portatila v oltarju zdaj vaidan na ž.c.

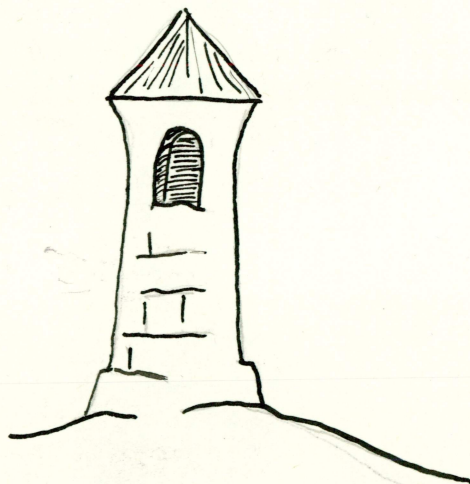
Janez Jereb, Kronika fare Škocjan pri T. 1.knj. do 1900.

kapelica sv. Križa, kjer počiva župnik Balt. Wurzer pri Škocjanu pri
Turjaku 6po (arebu)

Na križpotu, ki drži na Gradež in na Laporje je stal svj. čas pil na 4 vogale, ki je imel 2 okni. V en kraj je bila naslikana Mb, na drugi strani Kristus in medna tudi sv. Jernej.

Janez Čereb, Kron. fare Škocjan pri Turjaku, 1.knj. do l.1900. (168)

Steletov zap. v zv.XVI zadaj: turjaška kapela iz l.1428